

референдуму 2016 р.; сприяла каталонським сепаратистам, які у 2017 р. проголосили незалежність Каталонії від Іспанії; провокувала дестабілізацію політичній ситуації у Франції у 2018 р., підтримуючи Рух жовтих жилетів. Але головним об'єктом інформаційних атак в Інтернеті стала Україна. З метою дестабілізації ситуації в Україні та формування до неї негативного ставлення інших країн, російські веббригади та боти поширювали путінські наративи про штучний характер української державності, про те, що росіяни й українці є єдиним народом, про київську хунту, яка незаконно узурпувала владу, про нацистський характер українського політичного режиму, про загрозу національній безпеці росії з боку України тощо. Ці інформаційні атаки стали важливим знаряддям підготовки до повномасштабної війни росії проти України та значно посилилися під час неї. Інформаційна складова стала головним полем цієї війни, яка визначиться як гібридна, оскільки її метою є психологічний злам населення України та її збройних сил від спротиву військовій агресії.

Отже, треба наголосити, що в умовах повномасштабної агресії росії проти України, дослідження інформаційного чинника гібридних війн є найактуальнішою проблемою не тільки військової та політичної наук, але й науки із соціальних комунікацій.

Ю. Куцїй

АУДІОВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ТВОРЧИЙ ІНСТРУМЕНТ НА ВАРТІ МИРУ

Yu. Kushchii

AUDIOVISUAL ART AS A CREATIVE TOOL FOR PEACE

У наш час, коли світ змінюється і стає іншим, а ми перебуваємо у стані заручників не кращих для нас змін, потрібно замислюватися про нові смисли мистецтва та культури, нові способи передавання інформації, створюючи нові ідеї та нову мову для репрезентації художніх образів засобами аудіовізуального мистецтва. Хто, як не ми, повинні прокладати культурні мости між різними культурними установами, поєднуючи різні напрями мистецтва в одне ціле й залучаючи до співпраці наших колег, створюючи і вдосконалюючи нові форми творчих проєктів. Розглянути означену проблему пропонуємо на прикладі світових музичних відео, присвячених проблематиці миру, а також власного досвіду створення відповідного контенту.

На сьогодні в українській фаховій періодиці представлено чимало розвідок, присвячених музичним відео, зокрема Л. Сухорукової (процес створення музичних кліпів з елементами 3D-анімації), Г. Курінної (драматургічні особливості музичного кліпу), А. Медведєвої (еволюція музичного кліпу), О. Рибальської та Д. Штепи (музичний кліп як форма українського кінематографа). Також є кілька англомовних джерел, присвячених економічним засадам просування кліпів, їх культурному та естетичному значенню. Водночас бракує праць, присвячених репрезентації темі миру в музичних відео, внеску аудіовізуального мистецтва у вирішення цієї злободенної проблеми.

Необхідно розглянути кілька музичних відео, що представляють неабиякий інтерес у контексті нашого дослідження. Почнемо з пісні та кліпу Джона Леннона "Give Peace a Chance" («Дайте миру шанс») 1969 року. У відеоряді ми бачимо людей у військовій формі, які б'ють людей, демонстрації, на яких учасники несуть плакати, висловлюючи свою незгоду з військовими подіями у В'єтнамі. Ми чітко

зауважуємо, що цих людей величезна кількість. Особливістю цієї роботи було те, що в ній використовували багато документальної хроніки тих подій, що, у свою чергу, посилює розуміння важливості процесів прагнення до мирного співіснування людства на нашій планеті.

Іншим цікавим прикладом є відеокліп гурту “The Cranberries” «Зомбі» (“Zombie”) 1994 року, в якому велике значення має асоціативний монтаж. Ми бачимо дітей, які використовують холодну чи вогнепальну зброю для гри, але в інших кадрах бачимо вже дорослих зі зброєю. Це дає зрозуміти глядачеві неприродність такого перебігу речей у житті людства. Інші візуальні образи — хрест та ангели — наштовхують глядача на думку, що є Божі закони і потрібно їх виконувати. Наприкінці ми бачимо смерть дитини, що посилює розуміння всієї трагедії війни і може підштовхувати людство до роздумів про мир у всьому світі.

Наступним прикладом є музичний кліп Майкла Джексона «Пісня Землі» (“Earth Song”) 1995 року, в якому демонструється протиставлення живої природи та руйнувань від різних факторів, зокрема від застосування військової сили. Ми бачимо танки, зіпсований велосипед убитих людей, зруйновані будинки, і все це в контрасті з незайманою живою природою, що безумовно, несе глядачу розуміння, що потрібно прагнути до мирного співіснування.

Автор цієї розвідки також долучився до пошуків власної кінематографічної мови для втілення актуальних концептів сьогодення, зокрема зроблена спроба створити відеоряд, присвячений темі миру на всій Землі та можливості вплинути на цей процес за допомогою мистецтва та культури. У цьому процесі мені допомогла творча співпраця з Харківською філармонією та її співробітниками, передусім з органістом — Станіславом Калініним. Використавши просту художню мову символів, ми скомпонували два різнохарактерні музичні твори І. Баха та Петра Ебена в одне ціле, створивши оригінальний аудіоряд. Після цього вже приступили для роботи над візуальним.

Охарактеризуємо наратив та аудіовізуальний ряд цього твору. Спочатку ми чуємо відомий твір — Арію Баха. Бачимо, як в арці з'являється Станіслав, тримаючи в руках ноти. Музика спокійна, але сама поява відбувається в напівтемряві, ніби натякаючи на нестійкість того, що відбувається. Він оглядається, начебто щось передчуваючи, і після тимчасової зупинки продовжує свій шлях. Потім ми бачимо, як він грає за органом і, здавалося б, уже забув про своє передчуття. Пізніше дія переноситься в хол. Станіслав сидить за столом біля вікна, перед ним на столі ті самі ноти Баха. Про це нам говорить напис на титульній сторінці нот. Він відкриває їх і бачить, що зображення нот розмите й нечітке, він знімає окуляри, протирає їх хусткою, знову одягає їх, картинка якийсь час ще розмита, але коли вона збирається у фокус — то замість нот Станіслав бачить картину, на якій зображена червона заграва від вибуху за будинками, а на передньому плані біля вікна сидить дитина та її іграшка ведмежа. У цей час музика несподівано переходить в акорд, що дисонує, нагадає вибух. Станіслав нервово кидає хустку на стіл та інтуїтивно біжить через увесь зал у напівтемряві до органу. Пробігає і коридором, де тьмяно в стіні від Станіслава, що біжить, немов переслідує його. І все це на тлі вже напруженої музики тепер Петра Ебена. Він пробігає повз вікно з видом на вулицю, де все поки що спокійно, але безлюдно. І ось крупним планом ми бачимо умиротворене обличчя органіста, а напружені акорди змінюються спокійною музикою Баха. Здавалося б, що Станіславу за допомогою інструменту вдалося набутися контролю над ситуацією,

все затихло, а на всій планеті настав мир. У фіналі Станіслав сидить за столом, відкриває ті самі ноти, ніби звіряючи свої припущення з реальністю. І, відкривши їх, розуміє, що трагічної картини вже немає, а є ноти Баха та його музика, яка несе гармонію та спокій у наші серця. Наприкінці відеоряду ми бачимо на титульній сторінці нот великими літерами ім'я композитора і чуюмо фінальний акорд.

Сам проект знімався на дві камери, спочатку були відзняті загальні та дальні плани, а потім другим дублем записувалися великі та середні плани. Аудіодоріжка записувалася на рекордер із використанням стереопари мікрофонів. Також використовувалися системи стабілізації — триподи, монопод, стедикам.

Отже, у цій творчій роботі під робочою назвою «Музика врятує світ!» ми бачимо творчу співпрацю та спробу розповісти історію своєю художньою мовою та підсумувати її гарним позитивним фіналом. Потрібно віддати належне Станіславу Калініну, який зміг виступити не тільки у звичному образі музиканта, а й спробував бути актором головної ролі. А це означає, що мистецтво може набувати різних трансформацій та спонукати людей робити такі речі, які їм раніше й не доводилося. Однак у нових реаліях ми повинні змінюватись, щоб спробувати змінити цей світ.

О. Зубов

ВПЛИВ АУДІОВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ НА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ТА МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

О. Zubov

THE INFLUENCE OF AUDIOVISUAL CONTENT ON THE FORMATION OF WORLDVIEW AND MORAL VALUES

Сучасний медійний світ сповнений великої кількості аудіовізуального контенту: фільми, серіали, музичні відео, реклама, ігри та багато іншого. Споживання відеоінформації має вплив на формування світогляду та моральних цінностей людини шляхом показу прикладів правильної та неправильно поведінки героїв. Це може змусити людину замислитися над своїми власними моральними принципами та переглянути свої вчинки. Однак, відомо, що аудіовізуальний контент також може негативно впливати на психіку людини, особливо у випадку демонстрації сцен екстремального насилля, підступництва та жорстокості.

Водночас зміст аудіовізуальних матеріалів може впливати на формування світогляду, допомагати людині зрозуміти різноманітні культури, привчати до взаєморозуміння та толерантності. Це може також привести до конформності та прийняття неправдивих стереотипів, особливо коли інформація надмірно спрощена.

Фільми та телевізійні шоу формують уявлення про певні стереотипи та моделі щодо гендерних ролей, національної ідентичності або соціальної поведінки. Наприклад, якщо в телепрограмах та фільмах жінки представлені лише як об'єкти сексуального спокуслика або як домогосподарки, то це може сприяти формуванню стереотипних уявлень про жінок.

Музика та музичні відео зазвичай містять яскраві емоційні сигнали, що можуть впливати на психологічний стан глядача та формувати його світогляд. Так, популярні пісні, які висвітлюють війну або соціальну несправедливість, можуть викликати у слухачів сильні емоційні реакції та сприяти формуванню їхнього ставлення до навколишнього середовища.